

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructorii Conscientiæ R. P. F. Lvdovici Lopez Ordinis Prædicatorvm ...

In qua reliquæ materiæ quæ ad Instructionem Conscientiæ pertinent ex
Orthodoxis Ecclesiæ iudiciis & scholasticorum Theologorum, tum
Iurisconsultorum resolutionibus scitu perutiles latè & copiosè disputantur

López, Luys

Lvgdvni, 1588

De lege Matritia circa dotem filiabus assignandam an taliter sit recepta
quod in vtroque foro obliget. Cap. XXV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41259

ritum suum in fraudem ipsius vxoris, suorumque filiorum, suis parentibus, alijsque personis, semel, vel saepe in notabili quantitate largitum esse ipsa quoque secuta potest licite tantundem suis parentibus, vel filijs suis susceptis ex alio marito, via recompensationis largiri, et filij ex alio marito isto suo iure defraudentur. Hoc citius dubium potest ipsa facere, quando per recursum ad iudicem, iurgia, ac notabilia inconuenientia securura timerentur, neque aliter iustitiam filiorum posset tutari. ^o

n. Multi huic sententia calculi addunt

Card. Rod. Xarez. l. quonia. c. de inof. testamen. & Greg. Lopez in l. 8. gloss penult. tit. 4. par. 4.

a Summa Lat. num. 160.

b l. si cum dote. §. si pater. ff. solut. matr. & in §. sciē dum. l. i. c. de re. vxor. act. c. officij. de testamēt.

¶ De lege Matritia circa dotem filiabus assignandam an taliter sit recepta quod in vtroque foro obliget.

CAP. XXV.

I Am & alia pertinentia ad hanc materiam perstant nobis diffinienda, scilicet aliter contingere in filio studio nutrito à patre, & aliter in creditore secundum Nauarrum ² quia filius in parte sibi debita legitime computare sumptus alimentorum, quos in studio literarum dum versatur, à patre accepit non tenetur nisi peculiū strense habuisset apud patrem, vt diximus. At legatū relictum creditori per vltimam voluntatem, si cum creditore allegante antea debitum erat voluntarie contractum, tunc creditor legatarius non videtur teneri ad illud in recompensationem talis debiti computandū. Si autem debitum erat necessarium, praesumitur in foro exterrano, in recompensationem talis debiti necessarii legatario fuisse relictum: quare praeter solutionem legati non potest aliam solutionem pro debito expectare.

¶ Postquam diximus etiam peccare filium accipientem bona patris sine consensu patris, vel non permissa accipienti filio, cum animo cum remunerandi, & quod traditio requiritur vt libri & arma fiant bona castrēnsia, quae traditio requiritur fiat in vita patris. Addimus respectu matris filios non dici eius potestati mancipatos, quare si ea donauerit aliquid de suis paraphernalibus, in vita matris & in vita sua donatio, valida crit, in eo quod non est inofficiosa.

¶ Iam illa celeberrima venit in nostra tempestate quae sitio. De melioratione filiarum, in tertia & quinta parte

affis an sit licita & valida, quia lex Matritij^o quæ nunc in-
ferta in recopilatione noua legum venit, magnum nego-
tium nobis, & iuristis facessit circa eius intellectum, quia huiusmodi meliorationes erga filias causa dotis, & nuptiarum ne fiant interdicere videtur. Quare pro expeditione quæstionis sit primû dictum. ¶ Qui habent. 2000 dipondia ex redditibus & ultra non possunt meliorare filias suas, sed tantum possunt dotes sibi signatas in lege Matritij condita, eis conferre. ¶ Huius sententiæ est frater Antonius Cordubensis.

¶ Sed non tantum conuenit inter doctores, an patres qui ad redditus quotannos ducentorum millium dipondiorum habendos, nõ pertingunt, neque filiam dote sexcentorum millium dipondiorum donant, etiam comprehendantur sub ista Matritia lege, nam quibusdam videtur Cobarruiam tenere affirmatiuam scilicet quod plane & isti sub illa contineantur. Cæterum Couarrubias nihil huiusmodi asserit neque de meliorationib^o filiarû est locus. Communiterq; subscribitur sententiæ doctoris Nûnes de Abêdasio super capitula de correctoribus asserens quod ab hac pro dote, vel pro nuptijs filie melioratione faciendâ, per prædictâ legem solû prohibentur illæ personæ quæ iura redditum ibi signata obtinent. Et quod lex eos non interdicit à tali melioratione faciendâ quæ nec ad ea iura redditum obtinenda pertingunt: quæ in lege sunt prætaxata, nec ad conferendum in dotem filie sexcenta millia dipondiorum pertingunt: nec ad id facultatem habent. Sed ij legum regni dispositioni tantum subiecti manent, legiq; 17. Taurenfi. Vnde per meliorationem, filias in dote augere per leges non interduntur: dum talis dos quotam. 6000. dipondiorum non excedat nec attingat, neque sit inofficiosa, id est dum nõ excedat, suam legitimam, & tertiam & quintam quotam assis, & hoc primum dictum procedit nisi aliter sit in vsu receptum. Nã tunc perstante more contratio, vel videtur legem non fuisse receptam, vel per contrariam consuetudinem ei fuisse derogatum.

¶ Secundum dictum sit ante matrimonium, vel post matrimonium possunt parentes augere meliorareque filias etiam si superant sibi redditus ultra. 2000. dipondiorum

diorum, sed tamen non possunt titulo dotis vel nuptiarum, scilicet stipulando genero pro matrimonio filiarum, sic eam augere & meliorare, sed tantum possunt dotes in lege Matritij condita contentas filiabus tradere.

Q^o. 1. ¶ Sed iam perplexitas quæstionis aperienda venit, nam an huiusmodi lex Matritica solū in foro litigioso, id est exteriori sic in dote augere filias interdicit, an vero in foro quoque conscientiarum talem auctorem meliorationemque prohibeat non parum controuertitur inter doctores. ¶ Super quam quæstionem Corduba loco allegato licet quoad id quod attinet ad forum exterius licentiam Baeram in tractatu super legem Matritij hanc copiose materiam differentem in authorem prædictorum adducat, sed cum ad punctum conscientiarum deuenit an in conscientia valida sic talis melioratio, an non superaddit Corduba prædictam legem ut fertur tantum in foro litigioso vigere, in foro autem conscientiarum talem superexcedentem dum inofficiosa non sit, non irritare donationem: sed integrum cuique patri manere posse pro libito dotare prout genero stipulari de dote voluerit, ut ei liberum erat antea secundum Taurinas leges, sed tandem concludit sciscitandum fore à iuristis de usu praxique prædictæ legis, tuncque hoc comperto huic usui etiam in conscientia accedendum esse censet.

¶ At licet hæc sententia tutior esse videatur, tamen in hac resolutione non quiescit animus, nam neque ratio Cordubæ concludit, scilicet quod si ita secundum sententiam iuristarum aliquid in foro exteriori seruatur: ita in conscientia perinde sit seruandum nam potest aliquis contractus in foro conscientiarum non præpedire dominij translationem: sicut in pluribus casibus possemus exemplificare.

¶ Quare pro resolutione quæstionis sic tertium assertum, & dictum, ubi sic ultra suas legitimas augere in dote non inofficiosa filias in usu receptum est: licet per litteram intentam in foro litigioso talis dos excedens quodam lege Matritica præsignatam per iudices solita sit reuocari: dum eius proponitur repetitio, tamen ante repetitionem, & sententiã iudicis: nõ damnare in conscientia filiã: aut generũ hæc dotem excedentẽ taxam Matritij legis

legis non tamen inofficiosam si sibi retinerent. Hanc affectionem non improbabiliter uti reor hic statuo, primo quia existimo neque confessarios in foro conscientiae sollicitos esse ad talem dotem restituendam obligare, aut astringere poenitentes.

¶ Cui rationi & superaddo alias has maioris momenti & apparentiae, quia arguitur sic in gratiam eius. Si ista dos restituenda esset, id ideo esset, quia taxationem legis Matritij excederet: sed ob hanc rationem non venit restituenda, quod ex eo patet, quia lex haec Matritica translationem domini in talem dotem non impedit, ut liquet ex regula generali Summistarum dicentium, quod contra legem factum est tenet in conscientia, quando transgressoribus legis in foro exteriori subeunda poena expresse apponitur in ipsa lege: sed sic est quod in Matritica ista lege adiicitur ista poena, scilicet quod transgressor legis hunc excessum dotis quem contulit amittat: ergo talis dos in conscientia valida est, neque ante sententiam iudicis venit restituenda.

¶ Item etiam secundo persuadetur sic quia id quod est naturale: nisi lex derogat expresse: non est derogandum per sententiam alicuius doctoris, sed nihil est tam naturale quam ut dominia rerum ex voluntate domini in alios transferantur: praesertim quando in foro conscientiae translatione domini non praepeditur expresse per legem. Lex autem haec Matritica solum talis dotis excedentis contractum si irritat, in foro duntaxat exteriori videtur irritare: cum solum ad forum exterius pertinentem adhibeat poenam. Ergo excessus talis dotis non inofficose ante sententiam iudicis in conscientia non videtur restituendus, quia si venit restituendus erit per repetitionem.

¶ Item tertio corroboratur nostra praedicta assertio ex d. Lex praecedens derogat posteriori in eo in quo priori expresse contradicit & non in terminis: at lex Tauri antea in conscientia concedebat istas meliorationes pro nuptiis filiarum posse fieri, sed ista lex Caroli Imperatoris Matritij lata eas in conscientia irritas esse expresse non declarat, sed solum in foro exteriori pronuntiandas esse irritas decernit. Quia sic concluditur. *l. 1. ad l. Aquil.*
contractus & pactiones si in fraudem legis quis molitur
k in se

in se fore nullos. Ergo in conscientia talis dotatio sic excedens dum non sit inofficiosa valida erit. ¶ Item ultimo, quia in conscientia hanc legem existimo non fuisse usu receptam præsertim in Indiarum regionibus, quod si alicubi est usu recepta, erit tantum in foro exteriori, sed exteriori forte tantum, cum consuetudo interpretetur legem, & sensum eius, sequitur quod tunc in conscientia, talis excessus non sit restituendus. Item postremo quia cæteris paribus opinio pro dote sicut pro testamento est favorabilior, sed hæc mea assertio fauet dote, ergo in conscientia est amplectenda si sic est in usu recepta.

¶ Sed aduersus hanc assertionem dimicant argumenta valida. Primo, quia axioma commune est quod idem est ius fori & ius poli, id est, conscientia, quando sententia, vel lex non fundatur in falsa præsumptione, sed ista lex non fundatur in falsa præsumptione, ergo obligat in conscientia, dum decernit in fraudem legis intentatum contractum, vel consummatum pactum, in se esse nullum.

¶ Secundo quia videtur inconcinne dictum quod possit talis lex esse recepta usu in foro exteriori, & quod non sit recepta usu, ut in conscientia talis dotis contractus sit inualidus.

¶ Item ultimo quia quando lex irritat vel annullat aliquem contractum, vel pactum, tunc secundum Cordubam in questionario, libro primo, questio. 32. ratione illius contractus irriti, acceptum restituendum est: & non potest retineri, ut constat, quia tunc deficit iustus titulus.

¶ Hæc argumenta hanc nostram assertionem reddunt valde dubiam. Quare ne tam dubia redderetur consilio apposuimus in ea quando filias sic dote augere usum receptum est, non fore filiam, & generum ad eam restituendam damnandos ante repetitionem. Quia frater Iosephus in suis floribus non patum fauens huic assertioni fundamentum affert dicens, quando lex irritat duntaxat contractum, nec prohibet expresse, vel ex consuetudine translatione dominij, talis contractum esse in conscientia validum, ut glossa in l. non est dubium. C. de legatis. tradit solum denegari actionem legatorum quæ ratione defectu solennitatis sunt nulla, & hac quoque ratione conclusimus ex mente Soti licet leges irritent testamenta & legata me-

nus s

nus solennia, quòd legatarius, vel hæres constitutus per testamentum minus solenne possit retinere bona conscientia hereditatem vel legatum antequam à se reperatur: si eius possessione potiebatur antea, sic in presentiarum talis dos excessiva ante repetitionem poterit bona conscientia retineri, quia ita Sotus ^e pie interpretatur iura humana irritantia contractus, scilicet quod nihil aliud volunt quam quòd in iudicio tales contractus habeantur nulli: non autem quod ipso statim facto, translatio sit nulla, quare si ille cui competit repetitio per ignorantiam non repetit: quamvis gener accipiens dotem hanc contra Matricij legem id resciat non tenetur fratribus suæ vxoris ut illum excessum repetant reuelare.

*e Sotus de
iust. & in-
re. lib. 4. q.
5. art. 3.*

¶ Igitur concludimus tandem quòd quando sic est vsu receptum ut non restituant, ante repetitionem excessum dotis, ante repetitionem non tenentur gener & filia eum restituere, quia vsus interpretatur legem, & quia lex non obligat nisi prout est in vsu recepta, per quam doctrinam remanent diluta, & debilitata, neruosa, quæ prima facie videbantur argumenta.

¶ Secundo dico, quòd ubi talis melioratio in aliquibus regionibus communiter solita est fieri, non tanquam illicita est damnanda, quia vsus præscriptus potuit præscripsisse contra legem. ¶ Tertio dico, quòd quia cum in dubio secundum ius nullum præsertim bona fide ademptus possessionem à sua possessione sit deturbandus, ita etiam hic quia non satis constat, an lex prædicta translationem dominij excessus dotis in conscientia impediatur, vel non, per confessores, & doctores filia & gener à sua possessione non sunt deturbandi nec cogendi restituere ante repetitionem. Scio posse aliquem nos redarguere, scilicet non licere arguere à contractu nullo defectu solennitatis, quia solennitas hæc est extrinseca ad contractum dotis excessivæ lege Matricica annullatum: quia respondemus forte nullam esse vel parvam differentiam quoad hoc inter utrumque contractum quoad nullitatem, tum etiam quia & vsu nitimur: si talis sit, quia tunc interpretabitur legem, tum quoque alia rationes ad hoc adiuuant, sed de his satis.

¶ 2

¶ Quomo